

การพัฒนารูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักศึกษาที่พิการทางด้านการเคลื่อนไหว
โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา จังหวัดชลบุรี

ศุสดี จันทังษ์

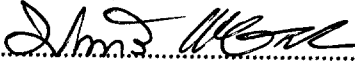
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม 2548

ISBN 974-502-293-4

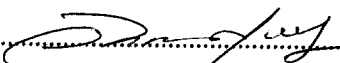
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศุสดี จันทังค์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก
สูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

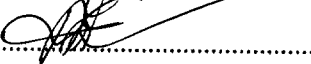
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกสิกร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ถัดดา สุขปรีดี)

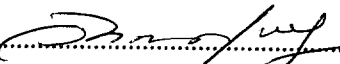
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

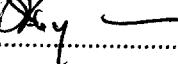
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกสิกร)

..... กรรมการ

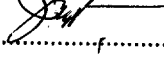
(รองศาสตราจารย์ ถัดดา สุขปรีดี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพพันธ์ วงศ์สุทรภัทร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลึง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ที่ดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ไชยันต์ ถาวระวรรณ นาวาอากาศตรีหญิง ดร.ภัทรภรณ์ ภัทรโยธิน ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล ดร.มณฑิรา ชมดอกไม้ ดร.ปริญญนันท์ นิลสุข ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม แก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ครูใหญ่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ตลอดจนคณาจารย์และนักศึกษาที่ให้การทางด้านการเคลื่อนไหวในโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ เนคนานุรักษ์ ที่อนุญาตให้ใช้แบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา รุ่น 44 ทุกคนที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบุพการี ครอบครัวและอาจารย์ทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยมาถึงวันนี้ได้ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศุภติ จันสังข์

44920595: สาขาวิชา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ: พัฒนารูปแบบการสอน/ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ/ นักศึกษาที่พิการทางด้านการเคลื่อนไหว/
โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ชลบุรี

สุสดี จันสังข์: การพัฒนารูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
นักศึกษาที่พิการทางด้านการเคลื่อนไหว โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา จังหวัดชลบุรี (INSTRUCTIONAL
DEVELOPMENT MODEL OF CRITICAL THINKING DEVELOPMENT FOR DISABLED
STUDENTS, THE REDEMPTORIST VOCATIONAL SCHOOL FOR THE DISABLED IN PATTAYA,
CHONBURI) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: มนตรี แยมกสิกร, กศ.ค., ลัดดา สุขปรีดี, กศ.ม., ไพรัตน์ วงษ์นาม,
Ph.D. 217 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-293-4

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาที่พิการทางด้านการเคลื่อนไหว โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา
จังหวัดชลบุรี วิชาครอบครัวศึกษาและความปลอดภัยในชีวิต ผู้วิจัยดำเนินการโดยการวิเคราะห์แนวคิดเข้ากับ
ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีวิจารณญาณ โดยประยุกต์เข้ากับ
ระบบการสอนของกลาสเซอร์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน แล้วนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ 7 ประการ จากองค์ประกอบดังกล่าวนำไปสร้างกิจกรรมใน
กระบวนการเรียนการสอนได้ 4 ขั้นตอน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบดังกล่าวให้
สมบูรณ์แล้วจึงนำไปทดลองใช้จริง

การทดลองใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่พิการทางด้านการเคลื่อนไหว แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ที่เรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 36 คน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง
ออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายกลุ่มละ 18 คน คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนจากรูปแบบการสอน
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยพัฒนาสร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมเรียนจากรูปแบบการสอนปกติ
แต่ละกลุ่มได้เรียนจากรูปแบบการสอนดังกล่าว 9 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในระยะเวลา 9 สัปดาห์ มีการ
ประเมินระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน (Pretest-Posttest Control Group
Design) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเอ็นนิสและคณะ
ที่เรียบเรียงโดย ดร.เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ ผลการศึกษาค้นคว้า

1. รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาครอบครัวศึกษาและความปลอดภัย
ในชีวิต โดยกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ค่าคะแนน
เฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยทางสถิติที่
ระดับ .05

3. ผลการทดลอง พบว่านักเรียนที่เรียนกับรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนกับรูปแบบ
การสอนปกติ

44920595: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY; M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT MODEL/ CRITICAL THINKING/

DISABLED STUDENTS/ THE REDEMPTORIST VOCATIONAL SCHOOL FOR THE
DISABLED STUDENTS IN PATTAYA, CHONBURI

PHUTSADI JANSUNG: INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT MODEL OF CRITICAL
THINKING DEVELOPMENT FOR DISABLED STUDENTS, THE REDEMPTORIST VOCATIONAL
SCHOOL FOR THE DISABLED STUDENTS IN PATTAYA, CHONBURI. THESIS ADVISORS:
MONTREE YAMKASIKORN, Ed.D., LADDA SOOKPREEDEE, M.Ed., AND PHAIRAT WONGNAM,
Ph.D. 217 P. 2005. ISBN 974-502-293-4

The purpose of this research was to establish an Instructional Development Model of critical thinking development for disabled students of the courses on Home Education and Life Safety at the Redemptorist Vocational School for the disabled in Pattaya, Chonburi. The research was conducted by analyzing concepts in relevant to theories concerning critical thinking development process and applying to the instructional model based on Glasser's five stage concept. The elements were synthesized into the critical thinking development model comprising seven elements and there after four stages of teaching were designed. The activities were then examined and revised before the tryout was carried out.

The subjects for the tryout comprised 36 disabled students majoring in Electronics from the Redemptorist Vocational School for the Disabled in Pattaya. The students were divided into two groups with 18 students in each group; the experimental group trained through the use of critical thinking development model and the controlled group trained through the use of general mode of teaching. Each group was trained for 9 sessions within 9 weeks. All subjects were tested by Pretest-Posttest Control Group Design based on critical thinking test developed from the conceptual framework of Ennis and Others and compiled by Mrs. Penpisuth Nekamanurak.

The results were as follows:

1. The model which developed critical thinking for the courses on Home Education and Life Safety composed of four stages of teaching activities.
2. The result of the posttest after the students were trained through the use of the Critical Thinking Development Model was higher than the one of the pretest with a statistical significance of .05.
3. The result of the posttest for the students of the experimental group was found of being higher than the one of the controlled group at a significant level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	8
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการ.....	14
ทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (Constructivism).....	22
การพัฒนารูปแบบการสอน.....	25
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นที่ 1 ขั้นสร้าง (Construction) รูปแบบการเรียนการสอน.....	59
ขั้นที่ 2 ขั้นนำไปใช้ (Implementation) กระบวนการนำรูปแบบการสอนไป ปฏิบัติการใช้ในสถานการณ์จริง.....	63
ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมิน (Evaluation) การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษาวิจัย.....	68
ผลการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	68
ผลการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	
วิชาครอบครัวศึกษาและความปลอดภัยในชีวิต.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินรูปแบบการสอน.....	76
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	89
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	89
สมมุติฐานของการวิจัย.....	89
วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	95
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	199
ภาคผนวก ค.....	206
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	217

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงขั้นตอน วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย แหล่งข้อมูลและวิธีการศึกษาวิจัย...	57
2 ตารางการเรียนการสอน ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 ถึง 31 ธันวาคม 2547...	64
3 สรุปกิจกรรมการสอนและเวลาที่ใช้สอน.....	66
4 แสดงขั้นตอนการสอน วิธีการและกิจกรรมการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	74
5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังจากเรียนจากรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และนักเรียนที่เรียนกับแผนการสอนปกติ.....	76
6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาครอบครัวศึกษาและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและนักเรียนที่เรียนกับแผนการสอนปกติ.....	77
7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	78
8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาครอบครัวศึกษาและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	79
9 ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนขณะเรียน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	80
10 สรุปกิจกรรมการสอนและเวลาที่ใช้สอน.....	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิแสดงวงจรการสอน.....	19
2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสอน.....	19
3 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของไทเลอร์.....	26
4 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของกลาสเซอร์.....	27
5 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของบราวน์ และคณะ.....	29
6 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของเกอร์ลัค และอีไล.....	32
7 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของสังกัด อุทรานันท์.....	33
8 แผนภูมิแสดงกระบวนการออกแบบและการพัฒนาการสอน.....	33
9 แผนภูมิแสดงระบบการสอนของกลาสเซอร์.....	60
10 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	70